

Open Brief aan de heer Elio Di Rupo (26.6.12)

Geachte heer Eerste-Minister,

Hebt u dat soms ook dat u een onbehaaglijk gevoel overvalt 's morgens bij de eerste kop koffie bij het beluisteren van de nieuwsberichten? Waarschijnlijk wel, want u bent een moreel hoogstaand mens.

Maar hadden we dinsdagmorgen 19 juni over hetzelfde nieuwsfeit – voor sommigen slechts een fait divers – een onbehaaglijk gevoel?

Of ging uw aandacht toch naar de “historische” splitsing van BHV?

Ik moet eerlijk bekennen, geachte premier, dat mijn onbehagen in de loop der dag toenam. Rond het middaguur zou ik het eerder al willen omschrijven als “woede”.

Niet “verontwaardiging”, want dat stadium ben ik al lang voorbij.

Indien je sinds meer dan een decennium actie voert voor meer rechtvaardige fiscaliteit, dan is “verontwaardiging” een zwakgebod.

Laat me misschien voor we afdwalen even de cijfers erbij halen: 77.000 dollarmiljonairs in België. In België groeide het leger van de grote vermogens overigens sneller dan het mondiale gemiddelde. Ons land telt intussen 77.000 dollarmiljonairs, een toename met 1,7 procent in vergelijking met het jaar ervoor. 1 procent - omgerekend 770 mensen - behoort tot de categorie van de ‘superrijken’ met een vermogen van minstens 30 miljoen dollar.

Dat is alleszins goed nieuws voor die 77.000 geluksvogels.

De aanhoudende economische malaise treft niet iedereen even hard zo blijkt uit dit nieuwste World Wealth Report van Capgemini en RBC Wealth.

U kunt natuurlijk direct argumenteren: “Azië is het werelddeel dat de meeste rijken telt met 3,37 miljoen dollarmiljonairs. Het Noord-Amerikaanse continent volgt met 3,35 miljoen. De Amerikaanse rijken beschikken met 11.400 miljard dollar samen wel over een groter vermogen dan hun Aziatische lotgenoten met 10.700 miljard dollar doen. Alle dollars samengeteld, beschikken de dollarmiljonairs wereldwijd over een gezamenlijk vermogen van 42.000 miljard dollar. Dat is een terugval met 700 miljard dollar in vergelijking met 2010.”

We zouden natuurlijk even kunnen stilstaan bij die “dramatische terugval” in vergelijking met 2010.

Maar laten we serieus blijven, geachte premier, het gaat hier wel om iets meer dan over appeltjes voor de dorst.

Ik ken ze niet die 77000 dollarmiljonairs en die 770 superrijken al helemaal niet.

Ik wil ze eigenlijk ook helemaal niet kennen en dat gevoel zal zeker wederkerig zijn. Wie kent die mensen eigenlijk?

U toch ook niet, mijnheer de premier?

Ze behoren eigenlijk niet tot de gewone mensenwereld, want ze bezitten reeds het paradijs op aarde. Nu zijn er spirituele geesten die blijven beweren dat geld niet echt gelukkig maakt. Ik zou het niet weten, want ik heb het niet.

In december 2011 verscheen in Time Magazine een verslag over een onderzoek van de Amerikaanse psychologe Jennifer Stellar waaruit blijkt dat er een verband is tussen de mate van welvaart van een persoon en de hoeveelheid compassie iemand kan tonen met minder bededen. Des te rijker je bent, des te minder snel je geneigd bent mededogen te tonen. Stellar stelt uiteindelijk dat een lage score op de schaal van compassie niet betekent dat rijken een gebrek aan capaciteit voor het gevoel hebben, maar dat ze simpelweg te onervaren zijn om ontberingen van anderen te zien of te herkennen.

Maar wat kopen we intussen voor “geen gebrek aan capaciteit voor het gevoel”?

Kunnen we daar mee de zorg voor ouderen en zieken betalen? Kunnen we daar het onderwijs mee verzekeren voor alle lagen van de kinderbevolking? Kunnen we daar beter en uitgebreider openbaar vervoer mee organiseren?

Dank je niet, geachte premier, dat we de rijken een beetje zullen moeten helpen?

Hen helpen een beetje minder rijk te zijn door een beetje van die rijkdom af te romen, te herverdelen, als een daad van sociale barmhartigheid.

We kunnen ons natuurlijk cultureel onderdompelen in een uitspraak uit “Timon van Athene” van de Engelse bard Shakespeare: “geld is de gemeenschappelijke hoer van de mensheid”. Ja, daar kunnen we zeker de meerderheid van de Grieken mee ontroeren in deze dagen.

Laten we dan ook eens luisteren naar een oude Griek zelf, als we toch niet bereid zijn om te luisteren naar de jonge werkloze Grieken vandaag. Zoals Sophocles in Antigone: "Geld! Geld is de vloek van de mens, er is geen grotere! Het ruïneert steden, verjaagt mensen uit hun huizen, verleidt en brengt de best bedoelende ziel op een dwaalspoor, het wijst de weg naar eerloosheid en schande." Misschien was het daarom dat Christine Lagarde, de grote baas van het IMF korte tijd geleden de mantel uitveegde?

Toch nog even wat cijfers om bij de les te blijven. Het schijnt een trend te zijn en die trend lijkt niet snel te keren: de komende vijf jaar zou het vermogen van de allerrijksten jaarlijks 4 tot 5 procent stijgen. Eind 2016 zou het vermogen mondiaal 150.000 miljard dollar bedragen. De toename van het vermogen sterkt de vraag naar "offshore" financiële centra. Het vermogen in belastingparadijzen steeg 2,7 procent, tot 7.800 miljard dollar.

We kunnen het natuurlijk allemaal iets luchthartiger opnemen zoals de Amerikaanse zakenbank Citigroup. Citigroup ziet deze ontwikkelingen niet als problematisch. Integendeel, de bank spiegelt zijn klanten, de plutonomen (een woord voor de superrijken dat Citigroup zelf geïntroduceerd heeft), een nog goudgerandere toekomst voor. "Hoewel ze al in glanzende vorm verkeren, zullen kapitalisten de komende jaren wereldwijd een nog veel groter deel van de koek in handen krijgen. Kapitalisten profiteren disproportioneel van de globalisering en de stijging van de productiviteit, ten koste van de arbeiders."

Ook bij de bankiers van Citigroup lezen ze "Het Kapitaal".

Om het nu toch opnieuw even over onze eigen dollarmiljonairs te hebben – die van ons – al zit daar ook een pak Nederlandse en Franse dollarmiljonairs bij – die hier graag hun centen deponeren omdat België een waar belastingparadijs zou zijn.

Omdat ze hier geen vermogensbelasting moeten betalen en bij hen wel. Omdat we nog het bankgeheim niet volledig hebben afgeschaft. Omdat we geen vermogenskadaster kennen.

Dus inderdaad, geachte Eerste-Minister, dat lijkt wel een beetje op een belastingparadijs.

Maar dan alleen voor die vermogenden nietwaar. Want uw werkende en werkloze onderdanen die dragen wel bij aan het algemeen belang en aan het proberen in stand houden van die zo felbejubelde verzorgingsstaat, al is die sterk aan het afkalven natuurlijk, want de publieke dienstverlening is ook niet meer wat ze geweest is.

Had u dat ooit durven dromen, geachte eerste minister, dat u de socialistische premier zou worden van een echt belastingparadijs voor de rijken?

En dan die Joodse baardman, die hier ooit als banneling schreef aan een tafeltje in een Brussels café: "alles wat vast is, gaat op in lucht".

Inderdaad, Karl Marx, had het over een revolutionair kapitalisme dat op zijn weg alles uit elkaar trok, alle verhoudingen veranderde, "waardoor er geen andere band van mens tot mens overbleef dan het naakte eigenbelang. Alles verdronken in het ijskoude water van egoïstische berekening."

Ik ben ervan overtuigd, geachte heer Eerste-Minister, en steeds meer mensen met mij – dat die 77.000 dollarmiljonairs hun enige band met onze samenleving hun naakte eigenbelang is, verdronken in het ijskoude water van de egoïstische berekening. Geholpen door fiscale wetgeving die achterpoorten zo groot als patrijspoorten heeft opengezet – ook met de steun van welmenende socialistische kameraden.

Zodat deze fiscale nomaden, "de nieuwe staatlozen" – hun rijkdom kunnen verbergen ofwel bij ons, gesteund door de inzet van vele accountants en juridische adviseurs die hun brood verdienen met "creatieve belastingplanning" ofwel in offshore jurisdicties en andere belastingparadijzen.

Denkt u dat ik deze brief schrijf uit afgunst en jaloezie?

Is een pleidooi voor fiscale rechtvaardigheid en een werkelijk progressief belastingstelsel waarbij de sterkste schouders niet alleen de zwaarste lasten dragen, maar eindelijk eens lasten gaan dragen en bijdragen aan de sociale welvaartsstaat, - waar u als socialistisch voorman niet tegen kunt zijn, toch? – een daad van rancune?

Omdat ik de dollarmiljonairs hun rijkdom niet gun?

Ik gun de bijna 2 miljoen Belgen die onder de armoedegrens leven – waaronder tienduizenden kinderen die 's morgens met honger naar school gaan – kinderen aan wie we de toekomst hebben beloofd – hun armoede niet, geachte Eerste-Minister.

Dat een vierde van de kinderen in een woning woont zonder bad, toilet, centrale verwarming of warm en stromend water, lijkt me nogal schandelijk na 150 jaar sociaaldemocratie. Maar ja, we

kunnen natuurlijk ook denken “heeft iedereen wel die luxe nodig?” en is onze “ecologische voetafdruk al niet groot genoeg”?

Moeten we nu echt die paupers ook nog eens verheffen?

Laten we nu toch eens aannemen dat u bij die eerste koffie toch hetzelfde onbehagen hebt gevoeld zoals ikzelf en velen met mij – en dat uw onbehagen langzaam maar zeker is overgegaan in woede en dat u ineens tot beleidsdaden wilt overgaan.

Indien u deze 77.000 dollarmiljonairs niet zomaar zou belasten – maar rechtvaardig zou belasten – dus niet zo hoog als werknemers in dit land – want dat zou natuurlijk pas onrechtvaardig zijn – dat kapitaal meer belast zou worden dan arbeid?

Zou dat niet gewoon een kwestie zijn van herverdeling van rijk naar arm, sociale rechtvaardigheid?

Maar ja, dan zou u zich de banbliksems van Johan Van Overtveldt op de hals halen.

En van de invloedrijke vrienden van het VBO. De elites van dit land zouden u wellicht links laten liggen.

Sinds uw welverdiende premierschap gaat u nu ook met de groten der aarde om.

Een van die groten der aarde - president Obama riep in het begin van de schulden crisis verbijsterd uit: “Een vrije markt is nooit bedoeld om vrijelijk te pakken wat je pakken kunt”.

Een mooie boutade, maar natuurlijk fout.

Want een vrije markt is gewoon een brutale casino waar alleen het recht van de sterkste telt en in een gefinancierde economie – waarin de financiële industrie de economie domineert - geldt meer dan ooit het principe “the winner takes it all”.

Even later zei dezelfde president in een alweer “verlicht” moment: “Zoals de meeste Amerikanen misgun ik mensen hun succes of rijkdom niet. Dat hoort nu eenmaal bij het systeem van de vrije markt”.

Dat zal er al dichterbij, alhoewel hij even vergeet te melden dat ook het groot aantal verliezers – mensen die hun job en/of huis verliezen of geen geld genoeg meer hebben om hun kinderen te laten verder studeren – ook bij diezelfde vrije markt hoort.

De vrije markt is een winstaccumulatiemachine met private verrijking aan de bovenkant en collectieve verarming aan de onderkant en de vrijheid van die markt en de mobiliteit van kapitaal genereren ook een transfemachine waarbij rijkdom nog eens wordt overgepompt van arbeid naar kapitaal.

Daardoor slagen de rijken, vermogens en grote vennootschappen, erin een steeds groter deel van het nationale inkomen naar zich toe te trekken.

U bent toch akkoord met deze vaststelling, mijnheer de premier? We kunnen toch moeilijk het licht van de zon ontkennen?

Ik weet het wel, de sociaaldemocratie doet niet meer aan miserabilisme. Dat is zo deprimerend. Maar kunnen we blijven zwelgen in een dagelijkse goed nieuws show terwijl het miserabilisme ons verwijtend aankijkt?

Ik weet het, we doen ook niet meer aan Marx.

Maar laten we toch nog even die intellectuele rots aan het woord. Uit “de algemene wet van de kapitalistische accumulatie” in hoofdstuk 21 van het eerste deel: “Het pauperisme vormt een bestaansvoorwaarde van de kapitalistische productie en van de ontwikkeling van rijkdom. Het behoort tot de faux frais (bijkomende kosten, zoals als “collateral damage” in oorlogstijden) van de kapitalistische productie, die het kapitaal grotendeels van de schouders weet af te wentelen op die van de arbeidersklasse of van de kleine middenstand.”

Voor Marx is de ellende van de één een noodzakelijke voorwaarde voor de welstand van de ander.

De ellende van bijna 2 miljoen Belgen zou dan een noodzakelijke voorwaarde zijn voor de welstand van 77000 dollarmiljonairs?

Het is wel een beetje luguber, vind je niet? En cynisch, zeer cynisch.

Gaat uw regering dat “probleempje” aanpakken of gelooft u ook nog steeds in zelfregulering?

Of misschien in liefdadigheid?

Je kunt die superrijken toch niet verplichten om belastingen te betalen op hun vermogens, daar maak je alleen maar vijanden mee. Maar je kan een beetje inspelen op hun gevoel voor mededogen en naastenliefde misschien?

Lijkt dit u een soort nieuwe taak voor de overheid? Of een opdracht voor de sociaaldemocratie van de 21ste eeuw?

Enkele weken geleden geloofde u nog “dat er grenzen aan de hebzucht zijn”.

Misschien geloofden veel gewone mensen en werknemers u niet echt (zij zijn dan ook de echte ongelovigen), maar ik ben ervan overtuigd dat u het geloofde.

Alleen, u had het slechts over de hebzucht van enkelen, de welbekende CEO's en hun graaien in de bonussenzak.

Maar wat doen we met de hebzucht van die 77000 dollarmiljonairs, geachte premier?

Het leven zit vol verrassingen en tegenstellingen. Zoiets?

Of we doen het een beetje wetenschappelijk: internationaal onderzoek heeft uitgewezen dat op een zeker niveau geld echt niet meer gelukkig maakt. Zoiets?

Of: het staat niet in het regeerakkoord?

Of: mocht ik een absolute meerderheid hebben, dan zou ik u eens wat laten zien?

We ontdekten in het jaarverslag van de NBB voor 2009 dat het totaal netto vermogen van de gezinnen geraamd werd op 1700 miljard euro. Voor datzelfde jaar bedroegen de inkomsten voor de overheid uit belastingen op het vermogen en het inkomen uit vermogen van de particulieren 9,78 miljard euro. Dat is een gemiddelde aanslagvoet van 0,58%. Zoals u vernomen hebt via de media heeft PriceWaterhouseCoopers weer eens hun Tax Freedom Day van stal gehaald (een valse liberale gewoonte om belastingen op te splitsen in privaat gebruik en overheidsbeslag). Het enige interessante is de vaststelling dat die Tax Freedom Day voor uw werkende onderdanen zou vallen op 14 juni.

Maar we weten, geachte premier, dat uw werkende onderdanen daar ook veel voor terugkrijgen in dienstverlening.

Alhoewel, we moeten het ook eens durven toegeven: alles kan beter.

Maar dat veel van uw rentenierende onderdanen hun Tax Freedom Day al kunnen vieren op 2 januari, daarvan ben ik toch even met stomheid geslagen.

“Some guys have all the luck” (al zullen er hier ook redelijk wat dames tussenzitten, de feminisering van de rijkdom gaat met rasse schreden vooruit) zong wijlen Robert Palmer.

Maar ik wijk een beetje af en het wordt tijd om af te ronden. Om de klus te klaren.

Er zijn kwatongen die beweren dat u een gebrek aan daadkracht zou betonen.

Ik denk dat ze dwalen en ik geloof sowieso geen boze tongen.

De man genaamd Jezus gooide ze met al hun bezittingen uit de tempel.

De man genaamd Marx eindigde het eerste deel van Das Kapital met de woorden: “Het laatste uur van het kapitalistische privébezit heeft geslagen. De onteigenaars worden onteigend.”

De een nogal voortvarend, de andere nogal voorbarig.

Ik word gekweld door twijfel, grote twijfel.

Toch heb ik in u, geachte heer premier, altijd een beetje een kruising gezien tussen Jezus en Marx.

Dus ik kan niet ontkennen dat daardoor mijn verwachtingen bij uw aantreden nogal hooggespannen waren.

Te hooggespannen waarschijnlijk. Want direct kwam de arbeidersbeweging in actie en kwam u op ramkoers te liggen met de vakbonden.

En eerlijk gezegd en niet gezwegen: ze hadden gelijk.

Ook hun verwachtingen waren hooggespannen met een socialistische premier. Ze hadden gehoopt op “le changement”.

Maar het werd meer van hetzelfde: de banken werden gered met belastingsgeld (dus vooral van die gewone mensen die hun belastingen betalen) en iedereen moest zijn steentje bijdragen tot de crisis en het vullen van de lege schatkist.

En daar wringt nu het schoentje.

Die werknemers en gewone mensen dragen geen enkele verantwoordelijkheid voor de crisis.

Als socialist weet u dat natuurlijk maar u krijgt het toch niet echt gezegd.

En dan ging de twijfel toch weer over in woede: want opnieuw ontsprongen de grote fortuinen en vennootschappen de fiscale dans.

Zij die de schatkist plunderen, wordt niet gevraagd die mee te vullen.

Zij die stelen wordt gegeven.

Heb ik me dan toch zo deerlijk vergist in die kruising tussen Jezus en Karl?

Binnenkort zult u opnieuw geld nodig hebben, want u weet dat u aanvoerder bent van een arme overheid.

Mag ik toch eens zo vrijpostig zijn u een tip geven, mijnheer de Eerste-Minister? Een tip om nu eens het grote geld niet te laten ontsnappen

Kies zoals FAN (Financieel Actie Netwerk) voor een progressieve belasting op het bezit van een vermogen boven de 1 miljoen euro, de eigen en enige woning niet inbegrepen. Als we voor de eigen woning een waarde van 500.000 euro nemen, is de eerste 1,5 miljoen euro van het vermogen vrijgesteld. Met deze vermogensbelasting worden alleen de 3% rijkste Belgen gevisieerd, dus een peulschil, maar een wereld van verschil. Natuurlijk is het huiswerk maar volledig indien u een kadaster van de vermogens invoert (van roerende inkomsten) en moet het bankgeheim volledig verdwijnen. En de fiscus moet toegang krijgen tot de bankgegevens die "automatisch" worden aangeleverd door de banken.

Maar wat zit ik hier te bazelen: als socialist, kameraad onder de kameraden, weet u dat natuurlijk allemaal.

Het zijn natuurlijk die verdomde liberalen die altijd opnieuw voor het grote geld kiezen en de christendemocraten die zo lang aarzelen tot ze uiteindelijk aan dezelfde kant belanden van de liberalen.

Neen, het valt niet altijd mee een socialistisch premier te zijn.

Maar ik blijf geloven – al moet ik eerlijk bekennen dat mijn geloof de voorbije tijden reeds meermaals zwaar op de proef is gesteld – in uw daadkracht.

Dat u net zoals ik geen idealist maar een materialist bent.

Die ook die bijna 2 miljoen Belgen die nu eigenlijk geen volwaardig sociaal leven hebben een goed leven wilt gunnen.

Dat u beseft dat ook die bijna 2 miljoen uitgestoten Belgen dromen hebben die gedroomd moeten kunnen worden.

Geachte premier, er is een zeer mooi citaat van Bertold Brecht uit zijn Dreigroschenoper: "Denn die einen sind im Dunkeln und die andern sind im Licht und man sieht die im Lichte, die im Dunkeln sieht man nicht". U begrijpt uiteraard ook een beetje Duits want u bent tenslotte ook premier van een Duitstalige minderheid in dit land.

Inderdaad de dollarmiljonairs en de superrijken staan liefst in het donker en dat is bij gebrek aan een vermogensregister ook niet zo moeilijk. Je kunt ze meestal wel herkennen aan de bouwsels die ze bewonen en aan hun smaak voor dure jachten.

In het volle licht staan vandaag de werklozen op wie de jacht geopend is, terwijl ik er ten stelligste van overtuigd was dat in uw morele sociale ordening de superrijken als profiteurs zouden worden neergezet. Uw regering zet echter de werklozen in het licht, alhoewel ze voor velen het licht dooft.

Vanaf november 2012, wanneer de snellere daling van de werkloosheidsuitkeringen zich zal beginnen doorzetten, zal het soberheidsbeleid de werknemers zonder werk nog harder treffen, terwijl de vermogens in dit land ontsnappen aan elk beleid. Vanaf januari 2015 zullen zelfs veel jonge werklozen geen inschakelingsuitkering meer krijgen, omdat die in de tijd beperkt wordt. Daardoor dreigen enkele tienduizenden personen en hun gezin de rangen te verwoegen van de bijna 2 miljoen Belgen die in uw land reeds in armoede en uitsluiting verzeild zijn.

Goed dat de vakbonden hun sociale taak ernstig nemen en tegen deze sociale onrechtvaardigheid op de kap van de zwaksten hun terechte protest laten horen.

Er moet toch iemand in dit land voor de zwaksten opkomen als de regering verstek geeft?

Hoor ik u toch diep zuchten, geachte premier?

U zult binnenkort opnieuw op zoek moeten naar geld.

U kunt nog eens proberen het te gaan halen bij al diegenen – de werknemers en de gewone mensen die belastingen betalen – die de sociale welvaartsstaat schragen.

Maar u zou ook eindelijk eens het geld kunnen halen waar het zit.

Bij die 77.000 dollarmiljonairs dus.

En wanneer ik binnenkort bij de eerste koffie bij het ochtendnieuws het goede nieuws verneem zal dat een behaaglijk gevoel geven.

Met de meeste achting,

Omdat een andere fiscaliteit moet,

Eric Goeman, woordvoerder Attac Vlaanderen,

Eric.goeman@skynet.be

Voor meer informatie over de campagne "Laat het grote geld niet ontsnappen!":

www.hetgrotegeld.be
